

Georgeta GHIONEA
Institutul de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor”, Craiova

LOREDANA-MARIA ILIN-
GROZOIU: CONCEPTS, BELIEFS
AND TRADITIONS REGARDING
THE IMMORTALITY OF THE
SOUL AND THE CULT OF
DEADS

Book Review

Keywords
Oltenia,
the cult of the dead,
funerary ritual,
immortality,
traditions

Abstract

In the same time a synthesis and a working instrument, the work Concepts, Beliefs and Traditions Regarding the Immortality of the Soul and the Cult of Deads, is the result of many researches and investigated details, the intention of the author being that to comprise as much information as possible, and to present them to the reader, both from the ethnographic, and also expositive and interpretative perspective. The work contains a Foreword, three chapters, Conclusions and a Selective bibliography.

Ilin-Grozoiu Loredana Maria,
Concepte, credințe și tradiții privind nemurirea sufletului și cultul morților,
Craiova/Editura Universitaria,
București/Editura Pro Universitaria, 2014,
240p.

Loredana-Maria Ilin-Grozoiu,
*Concepts, Beliefs and Traditions
Regarding the Immortality of the Soul and
the Cult of Deads*, Craiova, Universitaria
Publishing; București, Pro Universitaria
Publishing, 2014, 240 p.

Lucrarea *Concepte, credințe și tradiții privind nemurirea sufletului și cultul morților* a fost structurată pe trei capitole, care respectă criteriul cronologic de încadrare a problematicii. Cuvânt-înainte, concluziile și bibliografia selectivă completează această lucrare, care constituie o sinteză de istorie a mentalităților, o reflecție asupra ideilor, comportamentelor și imaginarului creștin, asupra modului în care au evoluat structurile și credințele actuale. Ea are menirea nu numai de a întregi puținele informații existente în prezent în plan istoriografic asupra subiectului ales, ci în egală măsură reprezintă o necesară și valoroasă contribuție la cunoașterea și aprofundarea unui subiect extrem de interesant, strâns legat de „credințele și ideile religioase contemporane referitoare la problema eshatologică și cultul morților”.

Abordarea unei asemenea teme complexe a impus autoarei efectuarea unor serioase și indispensabile investigații de teren, întreprinse în cele cinci județe ale Olteniei, precum și parcurgerea unor lucrări de specialitate, care ilustrează diversele aspecte legate de *practicile rituale în spiritualitatea oltenească*.

În capitolul I *Nemurirea sufletului: mit sau realitate?*, autoarea a analizat similitudinile spirituale între civilizațiile vechi și actuala societate românească. Ne-a atras atenția în cadrul acestui capitol

importanța acordată credinței geto-dacilor în nemurirea sufletului, cu sublinierea binevenită că, o parte dintre tradițiile funerare geto-dace s-au păstrat în folclorul românesc, deși modificate cu timpul prin *creativitatea locală populară*.

În cel de-al II-lea capitolul al lucrării, *O istorie a credințelor și tradițiilor creștine românești privind nemurirea sufletului și cultul morților*, autoarea aduce lămuriri asupra unor aspecte legate de începuturile creștine, de formarea credințelor și a practicilor religioase creștine, de perpetuarea credințelor și a tradițiilor potrivit cărora sufletul supraviețuiește morții trupului. Exemplele legate de: măștile de priveghi, spargerea rituală a unei oale și banchetul funerar, obiceiul de a astupa cu dopuri de lut orificiile craniilor, ritul ferestrei sufletului demonstrează că o bună parte dintre tradițiile funerare geto-dace se regăsesc și astăzi în forme mai mult sau mai puțin „cosmetizate”. Acest capitol ne determină să reflectăm, pentru spațiul românesc, la riturile și tradițiile vechi și originare de odinioară ale înaintașilor noștri.

În ultimul capitol, *Intersectarea tradiției populare cu tradiția religioasă în contextul practicării ritualului funerar din Oltenia*, autoarea analizează spațiul etnografic oltenesc, insistând pe principale etape ale ceremonialului funerar. Dna Ilin-Grozoiu Loredana-Maria reușește, prin exemple și observații, să identifice elementele specifice spiritualității oltenești, începând cu practicile prefunerare și cu semnele prevestitoare ale morții, continuă cu cele efectuate în momentul morții, cu pregătirile pentru trupul și sufletul mortului și încheie cu momentul înmormântării și riturile comemorative postfunerare. În paralel cu descrierea ceremonialului funerar sunt analizate și câteva elemente definitorii pentru riturile funerare: pomenile și mesele funerare, modul de organizare a cimitirelor în diverse zone, însemnele funerare, precum și cu aspectele doliului prezent în

toate etapele ceremonialului funerar și postfunerar. De remarcat este implicarea deosebită a familiei și a rudelor apropiate în obiceiurile funerare, implicare care continuă și după încheierea înmormântării, fiind foarte puternică în cadrul comemărilor periodice ale mortului timp de un an de zile. Concluzia care se desprinde după lecturarea acestui capitol este următoarea: ritul morții în ceremonialul folcloric-tradițional oltenesc și particularitățile obiceiurilor de

în mormântare înregistrate în spațiul investigat ne argumentează conservatorismul și arhaicitatea unor zone.

Deopotrivă, sinteză și instrument de lucru, lucrarea *Concepte, credințe și tradiții privind nemurirea sufletului și cultul morților* este rodul cercetărilor și acumulărilor investigate, intenția autoarei fiind aceea de a comprima cât mai multe informații și de a le prezenta cititorului, atât din perspectivă etnografică, cât și din perspectivă expozitivă și interpretativă.